הֵם כַּרְמְלִית אָמְרִינַן מָצָא מִין אֶת מִינוֹ וְנֵעוֹר, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סִימָן שמ״ה. (כט) וְכֵן אִם הַתִּקְרָה רְחָבָה הַרְבֵּה וְאֵין לָהּ מְחִיצוֹת מִן הַצְּדָדִים, (ל) דִּינָהּ כִּרְשׁוּת שֶׁלְּפָנֶיהָ, (לא) *וְכֵן (ו) בְּגַגִּין שֶׁלָּנוּ *הַבּוֹלְטִין לִפְנֵי הַבָּתִּים דִּינָם (ז) כִּרְשׁוּת שֶׁלִּפְנֵיהֶם (הגהות מרדכי פרק קמא דשבת (סי׳ תנ))*):

*) (עַיֵּן לְעֵיל סִימָן שמ״ה סָעִיף ז׳ וּבְמַה שֶּׁצִּיַּנְתִּי שָׁם).

שמז עַל אֵיזֶה הוֹצָאָה חַיָּב מִן הַתּוֹרָה. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א אמִן הַתּוֹרָה אֵינוֹ חַיָּב (א) אֶלָּא (ב) כְּשֶׁעוֹקֵר חֵפֶץ מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד וְהִנִּיחוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אוֹ אִיפְּכָא.

א פָּשׁוּט בְּרֵישׁ שַׁבָּת בְּמִשְׁנָה וּגְמָרָא.

בְּאֵר הֵיטֵב

בְּתַחְתִּיתוֹ אוֹ מִצִּדָּיו. וּבַיִת שֶׁפִּתְחוֹ פָּתוּחַ לְכַרְמְלִית, צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יְטַלְטֵל מִן הַבַּיִת וְלַחוּץ רַק עַד שִׁעוּר שֶׁהַפֶּתַח שׁוֹקֵף שָׁם וְתוּ לֹא, דְּשֶׁמָּא אֵין בַּחֵלֶק הַחִיצוֹן אַרְבָּעָה וְהָוֵי כַּרְמְלִית, וּמְטַלְטֵל מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לְכַרְמְלִית. וְרָאוּי לְאוֹתוֹ קָהָל שֶׁיַּעֲשׂוּ לִפְנֵי הַפֶּתַח אֵיזֶה חָדָר שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד, וְיָבִיא הָאֵינוֹ יְהוּדִי הַמַּפְתֵּחַ לְשָׁם, וְשׁוּב אֵין חֲשָׁשׁ. וּמִשְׁמַע בְּמָרְדְּכַי שֶׁיֵּשׁ הֶתֵּר לְהָבִיא עַל יְדֵי תִּינוֹק הַמַּפְתֵּחַ, כְּמוֹ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, כֵּיוָן דְּאֵין לָנוּ רְשׁוּת הָרַבִּים אֶלָּא כַּרְמְלִית שֶׁהוּא מִדְּרַבָּנָן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: (ו) **בְּגַגִּין.** כָּאן מְבֹאָר הַסָּפֵק שֶׁמִּסְתַּפְּקִין בּוֹ הַרְבֵּה בְּעִנְיַן הַבַּיִת שֶׁיֵּשׁ לְפָנָיו לְצַד הָרְחוֹב גַּג בּוֹלֵט לָרְחוֹב וּבָנוּי תַּחְתָּיו בִּנְסָרִים, שֶׁקּוֹרִין בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז פִּירְלִיבְּ״ן, מַה דִּינָם, אִם יָכֹל לְטַלְטֵל שָׁם מִן הַבַּיִת. וְהַרְבֵּה טוֹעִים לוֹמַר, פִּי תִּקְרָה דִּלְשָׁם בַּצַּד הַבּוֹלֵט לָרְחוֹב יוֹרֵד וְסוֹתֵם וְהָוֵה כְּאִלּוּ בָּנוּי עַד לְמַטָּה בָּאָרֶץ, וּמִכָּאן מַשְׁמַע לְהָדְיָא דְּדֶרֶךְ שֶׁתַּחַת הַגַּג כִּרְשׁוּת שֶׁלִּפְנֵיהֶם. טַ״ז (סק״ז), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּטַ״ז סוֹף סִימָן שס״ה סָעִיף קָטָן ו׳ שֶׁכָּתַב שָׁם בְּשֵׁם מַהַרְשַׁ״ל דְּאִם יֵשׁ לָהּ בַּבְּלִיטָה שֶׁלִּפְנֵי הַבַּיִת שֶׁלֹּשׁ מְחִיצוֹת, וּבָרְבִיעִית פִּי תִּקְרָה שֶׁרְחָבָה אַרְבָּעָה, דְּטוֹב לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם. וְצוּרַת הַפֶּתַח לֹא מְהַנֵּי בְּפִירְלִיבְּ״ן, דְּלֹא מְהַנֵּי אֶלָּא אִם כֵּן עוֹמֵד מְרֻבָּה עַל הַפָּרוּץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן שס״א (ס״ב): (ז) **כִּרְשׁוּת.** מִנְהַג הַנָּשִׁים, שֶׁעוֹמְדִים תַּחַת מַשְׁקוֹף בְּחָלָל שֶׁל פֶּתַח לְהַצְנִיעַ הַמַּפְתֵּחַ תַּחַת הַפֶּתַח, אַף שֶׁהַדֶּלֶת נָעוּל וְהַמַּשְׁקוֹף הוּא כְּלַחוּץ, אַף שֶׁאֵין מוֹרִין כֵּן מִכָּל מָקוֹם אֵין צָרִיךְ לִמְחוֹת, עַיֵּן שׁוּ״ת מְנַחֵם עֲזַרְיָה קי״ב:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכֵן צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יְטַלְטֵל מִן הַבַּיִת וְלַחוּץ כְּשֶׁהוּא פָּתוּחַ לְכַרְמְלִית רַק עַד שִׁעוּר שֶׁהַדֶּלֶת שׁוֹקֵף שָׁם וְתוּ לֹא, דְּשֶׁמָּא אֵין בַּחֵלֶק הַחִיצוֹן שֶׁל הַאִסְקֻפָּה שֶׁמִּחוּץ לַדֶּלֶת אַרְבָּעָה טְפָחִים וְהָוֵי כַּרְמְלִית, וּמְטַלְטֵל מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לְכַרְמְלִית (טַ״ז (סק״ו)): **(כט) וְכֵן אִם הַתִּקְרָה.** כְּעֵין שֶׁמָּצוּי בְּגַגִּין שֶׁלִּפְנֵי הַחֲנֻיּוֹת שֶׁמּוֹצִיאִין הַקּוֹרוֹת לַחוּץ וּמְחַפִּין עֲלֵיהֶם בִּנְסָרִים: **(ל) דִּינָהּ כִּרְשׁוּת שֶׁלְּפָנֶיהָ.** וְעַל כֵּן אָסוּר לְהַכְנִיס מִמֶּנָּה לִפְנִים, כֵּיוָן שֶׁאֵין לָהּ מְחִיצוֹת. וּלְעִנְיַן לְהוֹצִיא לַחוּץ, אִם הָיָה בְּצִדָּהּ כַּרְמְלִית, מֻתָּר, וְאִם הָיָה רְשׁוּת הָרַבִּים בְּצִדָּהּ, אָסוּר לְהוֹצִיא, (יג) א]דְּכֵיוָן שֶׁמְּקֹרָה, יֵשׁ עָלֶיהָ דִּין כַּרְמְלִית, וְכַנַּ״ל בְּסִימָן שמ״ה סָעִיף י״ד: **(לא) וְכֵן בְּגַגִּין וְכוּ׳.** כָּתַב הַטַּ״ז (סק״ז), בְּכָאן מְבֹאָר הַסָּפֵק שֶׁמִּסְתַּפְּקִין בּוֹ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים בְּעִנְיַן הַבַּיִת שֶׁיֵּשׁ לְפָנָיו לְצַד הָרְחוֹב גַּג בּוֹלֵט לָרְחוֹב שֶׁקּוֹרִין בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז פִּי״ר לִיבְּ״ן, מַה דִּינָם, אִם יוּכַל לְטַלְטֵל לְשָׁם מִן הַבַּיִת, וְהַרְבֵּה טוֹעִים לוֹמַר [פִּי] תִּקְרָה הַבּוֹלֵט לָרְחוֹב יוֹרֵד וְסוֹתֵם וְהָוֵי כְּאִלּוּ בָּנוּי עַד לְמַטָּה בָּאָרֶץ, וּמִכָּאן מַשְׁמַע לְהָדְיָא דְּדֶרֶךְ שֶׁתַּחַת הַגַּג כִּרְשׁוּת שֶׁלִּפְנֵיהֶם, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן כָּתְבוּ כָּל הָאַחֲרוֹנִים. וּמַה תִּקּוּנָם, שֶׁאִם יֵשׁ לִבְלִיטַת הַגַּג (יד) עַמּוּדִים לְצַד הָרְחוֹב, יַעֲמִיד (טו) מְכֻוָּן כְּנֶגְדָּם גַּם קָנִים לְצַד הַבָּתִּים, וְיִהְיֶה לְהַגַּג שֶׁעֲלֵיהֶם דִּין צוּרַת הַפֶּתַח, וְנִמְצָא שֶׁיֵּשׁ צוּרַת הַפֶּתַח מִכָּל הַשְּׁלֹשָׁה צְדָדִים. וְאִם הֵם שֶׁל בָּתִּים רַבִּים שֶׁעוֹמְדִים (טז) זֶה אֵצֶל זֶה, אֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְכָל בַּיִת וּבַיִת, אֶלָּא יַעֲשֶׂה תִּקּוּן זֶה בִּשְׁנֵי בָּתִּים שֶׁעוֹמְדִים בַּסּוֹף מִקָּצָה מִזֶּה וּמִקָּצָה מִזֶּה, אַךְ צְרִיכִין לַעֲרֹב עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְאָז מֻתָּר לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא מִן הַבָּתִּים לְתַחַת הַגַּגִּין וְכֵן לְהָפֶךְ [אַחֲרוֹנִים]. וּבְכָל גַּוְנָא אָסוּר לְהוֹצִיא וּלְהַכְנִיס (יז) מִן רְשׁוּת הָרַבִּים תַּחַת הַגַּגִּין וְכֵן לְהָפֶךְ [חַיֵּי אָדָם (כלל נג סט״ו)], וְהַיְנוּ כְּשֶׁהָיָה רָחָב הַבְּלִיטָה אַרְבָּעָה טְפָחִים, דְּאָז יֵשׁ עַל שֶׁטַח שֶׁתַּחְתֶּיהָ שֵׁם כַּרְמְלִית. וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם כְּלָל נ״ג סָעִיף י״ד מַה שֶּׁכָּתַב עוֹד לְעִנְיַן הַגָּאנְקָע״ס שֶׁסְּמוּכִים לְבָתֵּי הָאוּשְׁפִּיזָא וְהַגַּג נִשְׁעַן עַל הָעַמּוּדִים:

א (א) אֶלָּא וְכוּ׳. שֶׁזֶּה נִקְרָא מְלָאכָה שְׁלֵמָה, שֶׁעָקַר הַחֵפֶץ מֵרְשׁוּת זֶה וְהִנִּיחַ בִּרְשׁוּת אַחֵר. אֲבָל אִם אֵינוֹ עוֹשֶׂה אֶלָּא חֲצִי מְלָאכָה, אוֹ שֶׁנַּעֲשֵׂית הַמְּלָאכָה שְׁלֵמָה עַל יְדֵי שְׁנַיִם, שֶׁזֶּה עוֹקֵר וְזֶה מַנִּיחַ, פְּטוּרִים, שֶׁכֵּן דָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל מִקְּרָאֵי בְּפֶרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת (ג.), מִדִּכְתִיב גַּבֵּי חִיּוּב חַטָּאת (ויקרא ד כז) ׳מֵעַם הָאָרֶץ בַּעֲשׂוֹתָהּ׳ הָעוֹשֶׂה אֶת כֻּלָּהּ חַיָּב חַטָּאת וְלֹא הָעוֹשֶׂה אֶת מִקְצָתָהּ, יָחִיד וְעָשָׂה אוֹתָהּ חַיָּב, שְׁנַיִם וְעָשׂוּ אוֹתָהּ פְּטוּרִים. וּמִכָּל מָקוֹם מִדְּרַבָּנָן אָסוּר, (ג) שֶׁמָּא יָבֹא כָּל אֶחָד וְאֶחָד לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה שְׁלֵמָה: **(ב) כְּשֶׁעוֹקֵר חֵפֶץ מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד.** דַּע, דְּשֵׁם עֲקִירָה לָאו דַּוְקָא כְּשֶׁעוֹקֵר הַחֵפֶץ מֵעַל גַּבֵּי קַרְקַע מַמָּשׁ, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם הָיָה הַחֵפֶץ מֻנָּח בִּבְגָדָיו (ג) שֶׁלָּבוּשׁ בָּהֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת וּנְטָלוֹ מִשָּׁם וּפָשַׁט יָדוֹ לַחוּץ וְהִנִּיחוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, גַּם כֵּן חַיָּב, דְּמַה שֶּׁהָיָה מֻנָּח מִתְּחִלָּה בְּכִיסוֹ חָשׁוּב כְּמֻנָּח עַל גַּבֵּי קַרְקַע, דִּבְגָדִים שֶׁהוּא לָבוּשׁ בָּהֶן בְּטֵלִין לְגַבֵּי גּוּפוֹ, וַהֲנָחַת הַגּוּף כַּהֲנָחַת חֵפֶץ דָּמְיָא, וּמִמֵּילָא כְּשֶׁנְּטָלוֹ מִשָּׁם חָשׁוּב עֲקִירָה. וְכֵן כְּשֶׁהָיָה הַחֵפֶץ מֻנָּח בְּיָדוֹ בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד מֵעֶרֶב שַׁבָּת, (ג) וּפָשַׁט יָדוֹ לַחוּץ וְהִנִּיחוֹ שָׁם, גַּם כֵּן חַיָּב, דְּמַה שֶּׁהָיָה מֻנָּח מִתְּחִלָּה בְּיָדוֹ חֲשִׁיב כְּמֻנָּח עַל גַּבֵּי קַרְקַע, דְּיָדוֹ וְגוּפוֹ דָּבָר אֶחָד הוּא, וְכֵן בְּכָל זֶה לְעִנְיַן הַנָּחָה וּכְמוֹ שֶׁיְּבֹאַר לְקַמֵּיהּ:

בְּאוּר הֲלָכָה

* **וְכֵן בְּגַגִּין שֶׁלָּנוּ וְכוּ׳. כָּתַב הַגְּרָ״א, דִּבְגַגִּין שֶׁלָּנוּ שֶׁהֵם מְשֻׁפָּעִים, אֲפִלּוּ יֵשׁ מְחִיצוֹת מִן הַצְּדָדִים גַּם כֵּן לֹא מְהַנֵּי שֶׁיְּהֵא מֻתָּר לְהַכְנִיס מִשָּׁם לִפְנִים, וַאֲפִלּוּ אִם הַמְּחִיצוֹת רְחָבוֹת אַרְבָּעָה, דְּאֵין אוֹמְרִים פִּי תִּקְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם כֵּיוָן שֶׁמְּשֻׁפָּע,** וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן שס״א סָעִיף ב׳, וְאִם כֵּן אֵין כָּאן אֶלָּא שֶׁלֹּשׁ מְחִיצוֹת דְּהָוֵי כַּרְמְלִית, וְעַיֵּן בְּסִימָן (שס״ב) [שס״א] הַנַּ״ל מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

* **הַבּוֹלְטִין לִפְנֵי הַבָּתִּים.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לא) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הָאַחֲרוֹנִים תִּקּוּן לְעִנְיָן זֶה, שֶׁיַּעֲשֶׂה צוּרַת הַפֶּתַח מִכָּל הַשְּׁלֹשָׁה צְדָדִים. וְאַף דְּהַטַּ״ז בְּסִימָן שס״ה (סק״ו) כָּתַב דַּאֲפִלּוּ צוּרַת הַפֶּתַח לֹא מְהַנֵּי בָּזֶה, מִשּׁוּם דְּחָשַׁשׁ לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם הַמּוּבָא בְּסִימָן שס״ב סָעִיף י׳, כָּל הָאַחֲרוֹנִים [הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ו) בְּשֵׁם הַמְנַחֵם עֲזַרְיָה (סי׳ קיב) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יא) וְהַגְּרַ״ז (סעיף יב) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל נג סי״ד)] הֶעְתִּיקוּ לְדִינָא לְהָקֵל כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). וְהַבַּיִת מֵאִיר כָּתַב דְּאַף לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם יֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם טַעְמוֹ. וּבִפְרָט לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן שס״ב סָעִיף י׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק נח) דְּעַד עֶשֶׂר אַמּוֹת אֵין לְהַחְמִיר בְּפָרוּץ מְרֻבָּה עַל הָעוֹמֵד, אִם כֵּן אוֹתָן צוּרוֹת הַפֶּתַח שֶׁמִּן הַצְּדָדִים בְּוַדַּאי כִּמְחִיצוֹת גְּמוּרוֹת הֵם שֶׁאֵין רְחָבִים כָּל כָּךְ, וְאִם כֵּן יֵשׁ שֶׁלֹּשׁ מְחִיצוֹת שְׁלֵמוֹת, וְלֹא נִשְׁאַר כִּי אִם אוֹתוֹ הַצַּד שֶׁלְּצַד הָרְחוֹב, וּבְצַד אֶחָד לְכֻלֵּי עָלְמָא מְהַנֵּי צוּרַת הַפֶּתַח בְּכָל גַּוְנֵי, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם. וְדַע דְּמַה שֶּׁלֹּא הֶעְתַּקְנוּ דִּבְרֵי מַהֲרִי״ל (סי׳ קח) שֶׁהוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם), מִשּׁוּם שֶׁכָּל הָאַחֲרוֹנִים הַשִּׁיבוּ עַל דְּבָרָיו כְּמוֹ שֶׁהוּבָא בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, וְאִם כֵּן, אִם אֵין הַתִּקְרָה שֶׁבּוֹלֵט מְשֻׁפָּע, אֵין צָרִיךְ לִשְׁלֹשָׁה צְדָדִין צוּרַת הַפֶּתַח, וְסַגִּי לִשְׁנֵי צְדָדִין, וּבַשְּׁלִישִׁית יִהְיֶה נִתַּר עַל יְדֵי פִּי תִּקְרָה:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יג) הַגְּרָ״א: (יד) וְהוּא הַדִּין אִם הֶעֱמִיד קָנִים: (טו) הַגְּרַ״ז (סעיף יב): **(טז) וְלִכְאוֹרָה נִרְאֶה דְּבָזֶה יֵשׁ לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִהְיֶה בֵּין בַּיִת לְבַיִת שְׁלֹשָׁה טְפָחִים: (יז) דַּאֲפִלּוּ אִם לֹא עָשָׂה תִּקּוּן, עַל כָּל פָּנִים הוּא כַּרְמְלִית מַחֲמַת שֶׁהוּא מְקֹרָה:**

א (ג) רַשִׁ״י (שבת ב. ד״ה שניהם פטורים): **(ג) כֵּן מוּכָח שַׁבָּת י״א עַמּוּד ב׳, וְכֵן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים: (ג) כֵּן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּשַׁבָּת ג׳** (ע״א) **דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מֵאי טַעְמָא, וְכֵן מוּכָח דַּעַת הָרַמְבַּ״ם** (שבת פי״ג ה״ח):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סי״ב) כתב: אבל תקרה שאין לה מחיצות מן הצדדים אפילו היא רחבה הרבה אין אומרים בה פי תקרה יורד וסותם כמ״ש בסי׳ שס״א ולכן החלל שתחתיה דינו לגמרי כרשות המהלכת לפניו (אם כרמלית כרמלית ואם רשות הרבים רשות הרבים).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שמז

ב כֵּן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת (שבת ג, ד"ה בבא) וְהָרא"ש (שבת פ"א ס"א) וְהָרַ"ן (א. ד"ה ומקשו) מִפְּנֵי שֶׁמְּכַשְּׁיל אֶת חֲבֵרוֹ.
ג שָׁם.

אֲבָל פָּשַׁט יָדוֹ לִפְנִים וְחֵפֶץ בְּיָדוֹ (ג) **וּנְטָלוֹ חֲבֵרוֹ הָעוֹמֵד בִּפְנִים, אוֹ שֶׁפָּשַׁט יָדוֹ** (ו) * **לַחוּץ וְחֵפֶץ בְּיָדוֹ וּנְטָלוֹ חֲבֵרוֹ הָעוֹמֵד בַּחוּץ, שָׁזֶה עָקַר וְזֶה הִנִּיחַ, שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִים,** (ד) [ב]**אֲבָל אָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן** (ג) **מִדְּרַבָּנָן. וְאִם פָּשַׁט יָדוֹ לִפְנִים וְחֵפֶץ בְּיָדוֹ וְהִנִּיחוֹ** (ה) **לְתוֹךְ** (ג) **יַד חֲבֵרוֹ הָעוֹמֵד בִּפְנִים, אוֹ שֶׁפָּשַׁט יָדוֹ לִפְנִים וְנָטַל חֵפֶץ מִתּוֹךְ יַד חֲבֵרוֹ הָעוֹמֵד בִּפְנִים** (ו) **וְהוֹצִיא לַחוּץ, שֶׁנִּמְצָא שֶׁהָעוֹמֵד בַּחוּץ לָבַדּוֹ עָקַר וְהִנִּיחַ, הוּא חַיָּב וַחֲבֵרוֹ** (ז) **פָּטוּר אֲבָל** (ל) **אָסוּר.** [ג]**וַאֲפִלּוּ אִם הָעוֹמֵד בַּחוּץ הוּא אֵינוֹ יְהוּדִי, אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹתְנוֹ עַל מְנָת לְהוֹצִיא. וְהוּא הַדִּין לְהוֹצִיא יָדוֹ לַחוּץ** (ח) **וְהִנִּיחוֹ בְּיַד** (ה) **חֲבֵרוֹ הָעוֹמֵד בַּחוּץ**

בְּאֵר הַיֵּטֵב

א (ו) **לַחוּץ.** וְאִם הָיְתָה יָדוֹ לְמַטָּה מִשִּׁלְשָׁה, הֲוֵי כְּאִלּוּ הִנִּיחָהּ בָּאָרֶץ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּיָדוֹ בָּתַר גּוּפוֹ גָּרִיר, עַיֵּן בְּמַגִּיד מִשְׁנֶה פֶּרֶק י"ג (ה"ו): (ב) **מִדְּרַבָּנָן.** אֲבָל מִכַּרְמְלִית לִרְשׁוּת הָרַבִּים מֻתָּר, דְּלֹא גָּזְרִינַן גְּזֵרָה לְגָזֵרָה. עֲבוֹדַת הַגְּרִשׁוּנִי סִימָן ק"ד. וְהֵיכִי אַהֲרֹן (סי' שמו הגה"ט) חוֹלֵק עָלָיו עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן רס"ו סָעִיף ד' (סק"ו):
(ג) **יַד חֲבֵרוֹ.** דְּיָדוֹ שֶׁל אָדָם חֲשׁוּבָה כְּאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה: (ד) **אָסוּר.** לֹא מְשׁוּם אִסּוּר שַׁבָּת, אֶלָּא שֶׁמְּכַשִּׁיל אֶת חֲבֵרוֹ וְגוֹרֵם לוֹ לְהוֹצִיא חֵפֶץ, וְקָעֲבַר מְשׁוּם לִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל. וְאִם הוּא מַנָּח בְּאֹפֶן שֶׁאִם אֲפִלּוּ לֹא הָיָה בְּיָדוֹ יָכוֹל לִטְּלוֹ, לֹא עָבַר אַלִּפְנֵי עִוֵּר, וּמִכָּל מָקוֹם אִסּוּרָא דְּרַבָּנָן אִיכָּא, דַּאֲפִלּוּ קָטָן נִבְלוּת בֵּית דִּין מְצַוִּין לְהַפְרִישׁוּ, כָּל שֶׁכֵּן גָּדוֹל שֶׁלֹּא יְסַיַּע לוֹ. הָרא"ש (פ"א סי' א). וְנִרְאֶה לִי דְּלְאֵינוֹ יְהוּדִי לֵיכָּא אִסּוּר לְסַיַּע בְּמִידֵי דְּאִסּוּר לוֹ, כְּמוֹ אֲבַר מִן הַחַי, אִם לֹא דְּקָאֵי בְּעִנְיָן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִטְּלוֹ, וְכֵן אִיתָא בְּהָדְיָא בַּעֲבוֹדָה זָרָה דַּף ו' (ע"ב), וְכֵן כָּתַב הָרַ"ן (א. ד"ה ומקשו), וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּקִדּוּשִׁין דַּף נ"ו (ע"א ד"ה אבל) עַיֵּן שָׁם. וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם דְּאָסוּר לְהוֹשִׁיט לְמוּמָרִים דָּבָר אִסּוּר. וְאָסוּר לְהַשְׁאִיל לְאָדָם כְּלִי מְלַאכְתּוֹ אִם הוּא חָשׁוּד לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ בְּשַׁבָּת, אִם לֹא שֶׁיֵּשׁ לְתְלוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה בָּהּ מְלַאכְתּוֹ הַתֵּר, וְדָוְקָא בְּדָבָר הַמָּצוּי, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי, אָסוּר, אִם לֹא מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם, עַיֵּן בְּגִטִּין דַּף ס"א (ע"א). וּבַעֲבוֹדָה זָרָה דַּף נ"ה (ע"ב) מַשְׁמַע בְּרַשִׁ"י דַּאֲפִלּוּ בְּאֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר לְסַיְּעוֹ בְּדָבָר שְׁבִּצְטָנְעָה, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קנ"א סָעִיף א' וּבְשַׁ"ךְ שָׁם (סק"ו). דְּדָבָר אֲרַע לוֹמַר לְאָדָם שֶׁעוֹסֵק בִּמְלַאכְתּוֹ, תִּצְלַח מְלַאכְתּוֹ, שַׁבָּת דַּף פ"ט (ע"א), וַאֲפִלּוּ לְאֵינוֹ יְהוּדִי, אֲבָל מִי שֶׁעוֹסֵק בִּמְלַאכְתּוֹ אָסוּר, אָסוּר לוֹמַר לוֹ כָּךְ, גִּטִּין סוֹף פֶּרֶק ה' (סב.):
(ה) **חֲבֵרוֹ.** וְאִם יַד חֲבֵרוֹ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, פָּטוּר, דִּמְקוֹם פָּטוּר הוּא, וְיֵשׁ חוֹלְקִין, מַגִּיד מִשְׁנֶה. הַזּוֹרֵק, וְנֶעֱקַר חֲבֵרוֹ מִמְּקוֹמוֹ וְקִבְּלוֹ, פָּטוּר, וְכֵן כָּתַב רַבִּי מֹשֶׁה מִינְץ, כְּשֶׁשּׁוֹלְחִים לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהָבִיא שָׂכָר מֵחוּץ לָעָרוּב, שֶׁיִּזָּקֵק הָאֵינוֹ יְהוּדִי הַכְּלִי מֵעַל הַשֻּׁלְחָן, וְלֹא יִתֵּן הַיִּשְׂרְאֵל, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה עֲקִירָה, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן ש"ז סָעִיף י"ד סָעִיף קָטָן כ' מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * **לַחוּץ וְחֵפֶץ בְּיָדוֹ וְכוּ'.** וְאִם הָיְתָה יָדוֹ לְמַטָּה מִשְּׁלֹשָׁה, הֲוֵי כְּאִלּוּ הִנִּיחָהּ בָּאָרֶץ וְחֵיב לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם (פי"ג ה"ו) וְהַמָּאוֹר (שבת לה: ד"ה המוציא). וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּכֵיוָן שֶׁגּוּפוֹ בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, יָדוֹ בָּתַר גּוּפוֹ גָּרִיר וְלֹא חֲשִׁיבָא הַנָּחָה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הִנִּיחַ הַחֵפֶץ בָּאָרֶץ, עַיֵּן בְּמַגִּיד מִשְׁנֶה פֶּרֶק י"ג (ה"ו בשם ריש שפירש, ועי"ש בכסו"מ בשם הרמ"ק) בְּשֵׁם הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל, וְכֵן אִיתָא בְּחִדּוּשֵׁי הָרַ"ן (שבת צב.):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ג) **וּנְטָלוֹ חֲבֵרוֹ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁלֹּא נָתַן הַמַּכְנִיס לְתוֹךְ יָדוֹ אֶלָּא הוּא לָקַח מִמֶּנּוּ, דְּנִמְצָא שֶׁעָשָׂה הָרִאשׁוֹן רַק עֲקִירָה לְבַד, וְהַהַנָּחָה עָשָׂה הַשֵּׁנִי, וַאֲפִלּוּ לֹא הִנִּיחוֹ עַל גַּבֵּי קַרְקַע אֶלָּא הִשְׁאִירוֹ בְּיָדוֹ, (ד) הֲנָחָה חֲשִׁיבָא: (ד) **אֲבָל אָסוּר.** הַטַּעַם כַּנַּ"ל. וְהוּא הַדִּין (ה) אִם עָשָׂה אָדָם אֶחָד רַק עֲקִירָה אוֹ הַנָּחָה לְבַד גַּם כֵּן אָסוּר מִדְּרַבָּנָן: (ה) **לְתוֹךְ יַד חֲבֵרוֹ.** וְאַף עַל גַּב דְּקַיְמָא לַן דְּבֵין עֲקִירָה וּבֵין הַנָּחָה צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה מָקוֹם שֶׁהוּא אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים, (ו) יָדוֹ שֶׁל אָדָם חֲשׁוּבָה כְּאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה: (ו) **וְהוֹצִיא לַחוּץ.** וַאֲפִלּוּ (ו) אִם לֹא הִנִּיחוֹ בָּאָרֶץ, הוֹאִיל וְהוּא בְּיָדוֹ הֲרֵי הוּא כְּמֻנָּח בָּאָרֶץ וְכַנַּ"ל (סק"ג): (ז) **פָּטוּר אֲבָל אָסוּר.** לֹא מִשּׁוּם אִסּוּר שַׁבָּת, אֶלָּא שֶׁמַּכְשִׁיל אֶת חֲבֵרוֹ וְגוֹרֵם לוֹ לְהוֹצִיא חֵפֶץ אוֹ לְהַכְנִיסוֹ, וְיֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר תּוֹרָה מִשּׁוּם 'לִפְנֵי עִוֵּר', וְאִם הוּא מֻנָּח בְּאֹפֶן שֶׁאִם אֲפִלּוּ לֹא הָיָה בְּיָדוֹ הָיָה יָכוֹל לִטְּלוֹ, דְּלֹא קָעֲבַר אַלִּפְנֵי עִוֵּר, (ח) מִכָּל מָקוֹם אִסּוּר דְּרַבָּנָן אִיכָּא, דַּאֲפִלּוּ קָטָן נִבְלוּת בֵּית דִּין מְצַוִּין לְהַפְרִישׁוּ, כָּל שֶׁכֵּן גָּדוֹל, שֶׁלֹּא יְסַיַּע לוֹ. וּלְמוּמָר לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים אָסוּר לְהוֹשִׁיט גַּם כֵּן דָּבָר אִסּוּר, כְּמוֹ לְשָׂאר יִשְׂרָאֵל. וְאָסוּר לְהַשְׁאִיל לְאָדָם כְּלִי מְלַאכְתּוֹ אִם הוּא חָשׁוּד לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מְלַאכְתּוֹ בְּשַׁבָּת, אִם לֹא שֶׁיֵּשׁ לְתְלוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה בָּהּ מְלַאכְתּוֹ הַתֵּר, וְדָוְקָא בְּדָבָר הַמָּצוּי, אֲבָל אִם הַמְּלַאכְתּוֹ הַתֵּר אֵין מָצוּי לַעֲשׂוֹת, אֵין תּוֹלִין בָּהּ, אִם לֹא מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם (מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד)). עוֹד כָּתַב, דְּלְעוֹבֵד כּוֹכָבִים, לֵיכָּא אִסּוּר לְסַיַּע בְּמִידֵי דְּאִסּוּר לוֹ, כְּמוֹ אֲבַר מִן הַחַי לְרַב הַפּוֹסְקִים, אִם לֹא דְּקָאֵי בְּעִנְיַן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִטְּלוֹ דְּשָׁם שַׁיָּךְ 'לִפְנֵי עִוֵּר', אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ אֲבַר מִן הַחַי מִשָּׁלוֹ, (י) אוֹ שֶׁיָּכוֹל לְקָנוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר, לֵיכָּא אִסּוּרָא. וּבְכֵאוּר הַגְּרָ"א יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קנ"א (סעיף א) מַשְׁמַע דְּסִבְרָא לַהּ לְהַלָּכָה דַּאֲפִלּוּ הֵיכָא דְּיָכוֹל לְקָנוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר גַּם כֵּן אָסוּר, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן פָּסַק בְּפִתְחֵי תְּשׁוּבָה שָׁם (סק"ב) בְּשֵׁם שוּ"ת אֱמוּנַת שְׁמוּאֵל (סי' יד), וְכֵן מְצַדֵּד בְּבִרְכֵי יוֹסֵף שָׁם (ד"ה י"א). דָּרְךְ אֶרֶץ לוֹמַר לְאָדָם שֶׁעוֹסֵק בְּמְלַאכְתּוֹ, תִּצְלַח מְלַאכְתּוֹ, וַאֲפִלּוּ לְעוֹבֵד גִּלּוּלִים, אֲבָל מִי שֶׁעוֹסֵק בִּמְלַאכְתּוֹ אִסּוּר, אָסוּר לוֹמַר לוֹ כָּךְ: (ח) **וְהִנִּיחוֹ בְּיַד חֲבֵרוֹ.** (י) וְאִם יַד חֲבֵרוֹ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, פָּטוּר, דִּמְקוֹם פָּטוּר הוּא, וְיֵשׁ חוֹלְקִין. הַזּוֹרֵק, (יג) וְנֶעֱקַר חֲבֵרוֹ מִמְּקוֹמוֹ וְקִבְּלוֹ, שְׁנֵיהֶן פְּטוּרִין, הָרִאשׁוֹן, מִשּׁוּם דְּלֹא אִתְעֲבִיד הַנָּחָה מִכֹּחוֹ שֶׁהַשֵּׁנִי חָטְפוֹ בְּאֶמְצַע הֲלִיכָתוֹ, וְהַשֵּׁנִי מִשּׁוּם דְּלֹא עָשָׂה רַק הַנָּחָה. וְאִם רָץ הוּא עַצְמוֹ וְקִבְּלוֹ, הֲרֵי זֶה קָפַץ אִם חַיָּב, אַף דְּעָשָׂה גַּם הַהַנָּחָה בְּעַצְמוֹ, אֶפְשָׁר שֶׁאֵין הַהַנָּחָה מִשּׁוּם דְּלֹא עָשָׂה רַק הַנָּחָה. וְאִם רָץ הוּא עַצְמוֹ וְקִבְּלוֹ, הֲרֵי זֶה קָפַץ אִם חַיָּב, אַף דְּעָשָׂה גַּם הַהַנָּחָה בְּעַצְמוֹ, אֶפְשָׁר שֶׁאֵין הַהַנָּחָה

(ז) כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם (שבת פי"ג ה"ב) בְּסָעִיף קָטָן ג' וְכֵן מוּכָח מֵהַתּוֹסָפוֹת (שם), וּרְצוֹנָם לוֹמַר דְּכֵיוָן שֶׁיָּדוֹ אֵצֶל גּוּפוֹ בִּרְשׁוּת אֶחָד, הֲוֵי הַנָּחַת יָדוֹ כְּהַנָּחַת כָּל הַגּוּף, וְהַנָּחַת הַגּוּף כְּהַנָּחַת חֵפֶץ דְּמֵי: (ח) כֵּן מוּכָח בִּגְמָרָא ג' עַמּוּד ב' וּכְדִלְקַמַּיהּ בְּסִימָן שמ"ח: (ו) גְּמָרָא (ה.): (ז) רַמְבַּ"ם וְתוֹסָפוֹת (כנ"ל ס"ק ד): (ט) **הָרא"ש** (שבת פ"א ס' א). **וְלִכְאוֹרָה מַה שֶּׁכָּתַב דְּרַבָּנָן לְאו דַּוְקָא הוּא,** לְפִי מַה דְּאִיתָא בְּבִרְכוֹת דַּף י"ט עַמּוּד ב', הָרוֹאֶה לַחֲבֵרוֹ שֶׁהוּא לָבוּשׁ כִּלְאַיִם [לְפִי גִּרְסַת הָרַמְבַּ"ם (כלאים פ"י הכ"ט) וּפְסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ יוֹרֶה דֵּעָה ש"ג (סעיף א)] דְּצָרִיךְ לִפְשׁוֹט אֲפִלּוּ בַּשּׁוּק, וּמִשְׁמַע שָׁם בִּגְמָרָא דְּלְאו תַּקַּנְתָּא דְּרַבָּנָן בְּעָלְמָא הוּא, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין בְּעִנְיָנֵנוּ הֲלֹא מְחַיֵּב לְמִחוֹת בְּיָדוֹ מִן הַתּוֹרָה כְּדֵי לְהַפְרִישׁוֹ מֵאִסּוּר, וְאִיךְ סָלְקָא דַּעְתָּךְ שֶׁכְּשֶׁמְּזַמִּין לוֹ בַּעַל הַבַּיִת אֶת הַחֵפֶץ לְהָעֲנִי שֶׁיִּסַּק מִיָּדוֹ וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מְחַלֵּל שַׁבָּת בִּמְלַאכְתָּה דְּאוֹרַיְיתָא, לֹא יְהֵא עַל הַבַּעַל

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ט) אוֹ שֶׁנָּטַל מִיַּד חֲבֵרוֹ הָעוֹמֵד בַּחוּץ וְהִכְנִיס בִּפְנִים, שֶׁהָעוֹמֵד בִּפְנִים חַיָּב, שֶׁהוּא עָקַר וְהִנִּיחַ, וְהָעוֹמֵד בַּחוּץ פָּטוּר אֲבָל אָסוּר:

שמח דִּין הַמּוֹשִׁיט מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [א]הָיָה עוֹמֵד בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְהוֹצִיא יָדוֹ מְלֵאָה פֵּרוֹת לִרְשׁוּת הָרַבִּים (א) * [ב]בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה, (ב) בְּשׁוֹגֵג, מֻתָּר לְהַחֲזִירָהּ (ג) לְאוֹתוֹ חָצֵר וְאָסוּר * לְהוֹשִׁיטָהּ (ד) לְחָצֵר אַחֶרֶת. וְאִם (ה) בְּמֵזִיד, אָסוּר אֲפִלּוּ לְהַחֲזִירָהּ לְאוֹתוֹ חָצֵר. * [ג]וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּהָנֵי מִלֵּי (ו) כְּשֶׁהוֹצִיאָהּ מִבְּעוֹד יוֹם, אֲבָל אִם הוֹצִיאָהּ מִשֶּׁחֲשֵׁכָה מֻתָּר (ז) לְהַחֲזִירָהּ, שֶׁמָּא יַשְׁלִיכֵם מִיָּדוֹ וְיָבֹא לִידֵי (ח) חִיּוּב חַטָּאת. [ד]בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁהוֹצִיאָהּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, (ט) אֲבָל אִם הוֹצִיאָהּ לְכַרְמְלִית, (י) בְּכָל גַּוְנָא מֻתָּר לְהַחֲזִירָהּ:

א שַׁבָּת ג׳ (ע״ב).
ב מִמַּשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא, וְכֵן כָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק י״ג (ה״כ).
ג הָרַ״ן (א: ד״ה תניא) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת (ג:) וְהָרַב הַמַּגִּיד (שם) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן (שם ד״ה ואסיקנא) וְהָרַשְׁבָּ״א (שם ד״ה הא). ד בֵּית יוֹסֵף.

בְּאֵר הֵיטֵב

א (ח) **חִיּוּב.** כְּלוֹמַר אִסּוּר חַטָּאת, דְּחִיּוּב לֵיכָא אֶלָּא אִם כֵּן תְּחִלָּתוֹ וְסוֹפוֹ שְׁגָגָה. הַמְּפַנֶּה חֲפָצִים מִזָּוִית לְזָוִית וְנִמְלַךְ וְהוֹצִיאָן פָּטוּר, שֶׁלֹּא הָיְתָה עֲקִירָה מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה לְכָךְ. הָיָה קָנֶה בְּיָדוֹ וְהִגְבִּיהַּ הַקָּצֶה הָאַחַת וְהַקָּצֶה הַשֵּׁנִי מֻנָּח בָּאָרֶץ, וְחָזַר וְהִגְבִּיהַּ הַקָּצֶה הַשֵּׁנִי, אֲפִלּוּ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ, פָּטוּר, שֶׁהֲרֵי לֹא עָקַר הַחֵפֶץ כֻּלּוֹ מִן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

גְּמוּרָה עַד שֶׁיָּנוּחַ בַּמָּקוֹם שֶׁהָיָה לָנוּחַ בִּשְׁעַת עֲקִירָה. הַזּוֹרֵק מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הָרַבִּים וּרְשׁוּת הַיָּחִיד בָּאֶמְצַע, אוֹ מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הַיָּחִיד וּרְשׁוּת הָרַבִּים בָּאֶמְצַע, פָּטוּר. וְאִם הָלַךְ הַחֵפֶץ שְׁתֵּי אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים זֶה וּשְׁתֵּי אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁמֵּעֵבֶר הַשֵּׁנִי, הֲרֵי זֶה חַיָּב, שֶׁהָרְשֻׁיּוֹת מִצְטָרְפוֹת. הַמּוֹשִׁיט מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הַיָּחִיד דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים, בִּדְיוֹטָא אֶחָד [רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁשְּׁנֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד עוֹמְדִים בְּצַד אֶחָד לְאֹרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים וּרְשׁוּת הָרַבִּים מַפְסִיק בֵּין שְׁנֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד], אֲפִלּוּ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, שֶׁהוּא מְקוֹם פְּטוֹר, חַיָּב. בִּשְׁתֵּי דְּיוֹטוֹת [דְּהַיְנוּ שֶׁשְּׁנֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד עוֹמְדִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה], פָּטוּר, וְהַיְנוּ אֲפִלּוּ לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, עַיֵּן שָׁם בַּגְּמָרָא הַטַּעַם. פָּשַׁט יָדוֹ לִפְנִים וְנָטַל מַיִם מֵעַל גֻּמָּא וְהוֹצִיאוֹ לַחוּץ, חַיָּב, שֶׁהַמַּיִם כְּגוּף אֶחָד הֵן, וּמֻנָּחִים עַל הָאָרֶץ, וּכְשֶׁלּוֹקֵחַ מֵהֶן מְעַט (שֶׁעוֹקֵר) [כְּעוֹקֵר] מִן הַקַּרְקַע. אֲבָל אִם נָטַל פֵּרוֹת אוֹ שֶׁמֶן מֵעַל גַּבֵּי הַמַּיִם, פָּטוּר, שֶׁמַּה שֶּׁהָיוּ מֻנָּחִין עַל גַּבֵּי הַמַּיִם לֹא הָוֵי הֲנָחָה, וּמִמֵּילָא כְּשֶׁעָקָרָן מֵעַל הַמַּיִם לֹא מִקְרֵי עֲקִירָה:

(ט) **אוֹ שֶׁנָּטַל וְכוּ׳.** וַאֲפִלּוּ אִם הָעוֹמֵד בִּפְנִים הָיָה נָכְרִי, גַּם כֵּן הָעוֹמֵד בַּחוּץ יֵשׁ אִסּוּר עָלָיו, שֶׁיֹּאמְרוּ שֶׁהוּא נוֹתֵן לוֹ עַל מְנָת לְהַכְנִיס:

א (א) **בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה.** דִּלְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים הוּא מְקוֹם פְּטוֹר, כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שמ״ה סָעִיף י״ב, (ח) וַאֲפִלּוּ אִם הוֹצִיא בְּמֵזִיד מֻתָּר לְהַחֲזִירָהּ: (ב) **בְּשׁוֹגֵג מֻתָּר וְכוּ׳.** אַף דְּעָבַד אִסּוּרָא, שֶׁעָשָׂה עֲקִירָה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד כְּדֵי לְהוֹצִיא לִרְשׁוּת הָרַבִּים, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא קְנָסוּהוּ רַבָּנָן כֵּיוָן דִּבְשׁוֹגֵג עָשָׂה: (ג) **לְאוֹתוֹ חָצֵר.** כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקַיֵּם מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁחָשַׁב לְפַנּוֹתוֹ מִשָּׁם: (ד) **לְחָצֵר אַחֶרֶת.** וַאֲפִלּוּ (ג) נִתְכַּוֵּן מִתְּחִלָּה לְהוֹצִיאָהּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, גַּם כֵּן אָסוּר לְהוֹשִׁיטָהּ לְחָצֵר אַחֶרֶת, דְּעַל כָּל פָּנִים נִתְקַיֵּם מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁחָשַׁב לְפַנּוֹתוֹ מֵחֲצֵרוֹ, וְחַיְשִׁינָן דִּלְמָא זִמְנָא אַחֲרִיתָא שָׁדֵי לְהוּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים. (ג) [א]וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּדַוְקָא כְּשֶׁהָיְתָה כַּוָּנָתוֹ מִתְּחִלָּה לְפַנּוֹתוֹ לְאוֹתוֹ חָצֵר אָז אָסוּר, דְּנִתְקַיֵּם מַחֲשַׁבְתּוֹ לְגַמְרֵי, אֲבָל אִם כַּוָּנָתוֹ לְהוֹצִיאָהּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים מֻתָּר לְפַנּוֹת לְחָצֵר. וְכָל זֶה כְּשֶׁאוֹתוֹ הֶחָצֵר לֹא הָיָה בִּדְיוֹטָא אַחַת [בְּשׁוּרָה אַחַת] עִם זֶה הֶחָצֵר, אֶלָּא זֶה כְּנֶגֶד זֶה, (ד) אֲבָל אִם הָיָה בִּדְיוֹטָא אַחַת וְהָרְשׁוּת הָרַבִּים נִמְשֶׁכֶת גַּם בֵּין הַחֲצֵרוֹת, הֲלֹא יֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא לְהוֹשִׁיט מִזּוֹ לָזוֹ וַאֲפִלּוּ הֵם לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן שמ״ז (סק״ח): (ה) **בְּמֵזִיד אָסוּר.** דִּקְנָסוּהוּ רַבָּנָן מִשּׁוּם דְּעָבַד אִסּוּרָא, אֶלָּא יֹאחַז בְּיָדוֹ עַד שֶׁחֲשֵׁכָה: (ו) **כְּשֶׁהוֹצִיאָהּ מִבְּעוֹד יוֹם.** אָז קְנָסוּהוּ רַבָּנָן עַל שֶׁהִשְׁהָה אֶת יָדוֹ בְּמֵזִיד בַּאֲוִיר רְשׁוּת הָרַבִּים, עַד שֶׁתֶּחְשָׁךְ: (ז) **לְהַחֲזִירָהּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ס) לְאוֹתוֹ חָצֵר: (ח) **חִיּוּב חַטָּאת.** הַאי לִשְׁנָא לָאו דַּוְקָא, דְּהָא בְּמֵזִיד מַיְרֵי, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ו) שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיַשְׁלִיךְ מִיָּדוֹ וְיָבוֹא לִידֵי מְלָאכָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חִיּוּב חַטָּאת (ז) לְהָעוֹשִׂים בִּשְׁגָגָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁהוֹצִיאָהּ מִבְּעוֹד יוֹם אֲפִלּוּ אִם יַשְׁלִיךְ לְבַסּוֹף לֹא יִהְיֶה רַק אִסּוּרָא בְּעַלְמָא, דְּהָא לֹא עָשָׂה עֲקִירָה בְּשַׁבָּת. (ח) [ב]וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה שֶׁמְּצַדֵּד לְהָקֵל כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁכֵּן דַּעַת הַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים: (ט) **אֲבָל לְכַרְמְלִית.** שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא שְׁבוּת דְּרַבָּנָן אֲפִלּוּ אִם הָיָה מַשְׁלִיךְ אוֹתָם שָׁם לְהֶדְיָא, לֹא אָסְרוּ דְּהָוֵי כְּעֵין גְּזֵרָה לִגְזֵרָה: (י) **בְּכָל גַּוְנָא.** פֵּרוּשׁ, [ג]בֵּין בְּשׁוֹגֵג (ט) בֵּין בְּמֵזִיד. וְדַוְקָא לְאוֹתוֹ חָצֵר מֻתָּר לְהַחֲזִיר, (י) [ד]אֲבָל לֹא לְחָצֵר אַחֶרֶת. וְהַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ מַסִּיק לֶאֱסֹר בְּכַרְמְלִית כְּמוֹ

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * **בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״א) **מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעִנְיַן לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה. וְהִנֵּה בְּתוֹסָפוֹת** שַׁבָּת ג׳ עַמּוּד ב׳ דִּבּוּר הַמַּתְחִיל כָּאן, **כָּתְבוּ דַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה מֻתָּר לְהוֹצִיא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, אֲבָל הָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו** (שם) **דָּחָה דִּבְרֵיהֶם וּמַסִּיק דִּלְכַתְּחִלָּה אָסוּר** דִּלְמָא אָתֵי לְאַפּוּקֵי לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, **וְכֵן כָּתַב בְּשֵׁם רַבּוֹ לְאִסּוּר, וְכֵן כָּתַב הַמְּאִירִי** (שם ד״ה שכח), **וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים** (מש״ז סק״א) **שֶׁמְּצַדֵּד גַּם כֵּן בְּשֵׁם רַשִׁ״י** (שם ד״ה למעלה) **לְהַחְמִיר בָּזֶה,** וּלְפָלָא שֶׁלֹּא הֵבִיא דִּבְרֵי הָרַשְׁבָּ״א:

* **לְהוֹשִׁיטָהּ לְחָצֵר אַחֶרֶת. וַאֲפִלּוּ אִם אוֹתוֹ הֶחָצֵר הוּא שֶׁלּוֹ אוֹ שֶׁעַרְבוּ יַחַד** [אַחֲרוֹנִים]. **וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים דְּלָאו דַּוְקָא הוֹשָׁטָה** דְּיֵשׁ בָּזֶה לִפְעָמִים אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא כְּגוֹן בִּדְיוֹטָא אַחַת, **דְּהָכִי נַמִּי זְרִיקָה אָסוּר:**

* **וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּהָנֵי מִלֵּי כְּשֶׁהוֹצִיאָהּ מִבְּעוֹד יוֹם וְכוּ׳.** הִנֵּה דַּעַת הָרִאשׁוֹנָה הִיא דַּעַת רַשִׁ״י (שבת ג:), וּבְבֵית יוֹסֵף הֵבִיא בְּשֵׁם הָרַ״ן (שם א: ד״ה תניא) שֶׁדַּעַת הָרִי״ף (שם) גַּם כֵּן כְּדַעַת רַשִׁ״י, וּמִמֵּילָא דִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם (שבת פי״ג ה״כ) שֶׁסָּתַם דְּבָרָיו גַּם כֵּן כְּדִבְרֵי הָרִי״ף מִמֵּילָא יִתְפָּרֵשׁ נַמִּי כְּדִבְרֵי הָרִי״ף, וּכְדַעַת רַשִׁ״י, וּדְלֹא כְּהָרֹא״שׁ (שבת פ״א ס״ג) שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר דְּהָרִי״ף יִסְבֹּר כְּדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (ג:), וְלָכֵן סָתַם בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דַּעַת הָרִאשׁוֹנָה בִּסְתָמָא, וּבֶאֱמֶת מוּכָח גַּם בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א (שם ד. ד״ה הא) שֶׁמְּפָרֵשׁ דַּעַת הָרַמְבַּ״ם כְּמוֹ שֶׁהֵבִין הַבֵּית יוֹסֵף, וְגַם דַּעַת הַמְּאִירִי כַּדַּעַת הָרִאשׁוֹנָה. וּמִכָּל מָקוֹם דַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הִיא גַּם כֵּן דַּעַת הַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג). **וְיֵשׁ לְעַיֵּן לְדַעַת הָרִאשׁוֹנָה, אִם הוֹצִיאָהּ מִבְּעוֹד יוֹם בְּמֵזִיד, אִם קָנְסִינַן לֵיהּ שֶׁלֹּא יַחֲזִירֶנָּה, דְּלִכְאוֹרָה מִסְתַּבֵּר לוֹמַר דִּלְדִידְהוּ גַּם לְמַסְקָנַת הַסּוּגְיָא לֹא קָנְסוּ כִּי אִם כְּשֶׁהוֹצִיאָהּ בְּמֵזִיד מִשֶּׁחֲשֵׁכָה** דְּעָבַד אִסּוּרָא בִּתְחִלַּת פְּעֻלָּתוֹ, וּכְמוֹ שֶׁמְּחַלֵּק הַסּוּגְיָא בִּתְחִלָּה בֵּין מִבְּעוֹד יוֹם לַחֲשֵׁכָה, **אָמְנָם בָּרַ״ן** (א: ד״ה תניא) **כָּתַב לְדַעַת רַשִׁ״י [דְּהִיא דַּעַת הָרִאשׁוֹנָה] דְּאֵין חִלּוּק בֵּין מִבְּעוֹד יוֹם לְמִשֶּׁחֲשֵׁכָה,** וְכֵן מוּכָח מֵעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְהָרַשְׁבָּ״א (ש״ג ס״ו) אַלִּיבָּא דַּעַת רַשִׁ״י, וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מֵהַגְּרָ״א, וְהַטַּעַם נִרְאֶה דִּסְבָרָתָן דְּבִתְחִלַּת הַסּוּגְיָא אַיְירֵי רַק לְעִנְיַן שׁוֹגֵג, אֲבָל בְּמֵזִיד אַף מִבְּעוֹד יוֹם אָסוּר, **וּבַמְּאִירִי** (שבת ג: ד״ה שכח) **מְצָאתִי שֶׁדַּעְתּוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, דְּאִם הוֹצִיאָהּ מִבְּעוֹד יוֹם אַף בְּמֵזִיד מֻתָּר לְהַחֲזִירוֹ אֶצְלוֹ, אֵין מֵזִיד שֶׁמִּבְּעוֹד יוֹם חָמוּר מִשִּׁגְגַת שַׁבָּת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר, הוֹאִיל**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ח) פְּרִי מְגָדִים (סק״א). **וּלְעִנְיַן חָצֵר אַחֶרֶת אִיתָא בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק״א) **בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ** (ג ו רט) **לְאִסּוּר,** וְהַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א) כָּתַב לְהָקֵל בְּחָצֵר אַחֶרֶת, וְצָרִיךְ עִיּוּן לָמָּה, דְּהָא בְּמוֹשִׁיט קַיְימָא לָן דַּאֲפִלּוּ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה בִּדְיוֹטָא אַחַת חַיָּב [ה]וּבְזֶה כְּנֶגֶד זֶה פָּטוּר אֲבָל אָסוּר, וְאוּלַי דְּכַוָּנָתוֹ בְּזוֹרֵק, אֲבָל מִדִּבְרֵי הָרַשְׁבָּ״א (שם) שֶׁכָּתַב הַטַּעַם כְּדֵי שֶׁלֹּא תַּעֲשֶׂה מַחֲשַׁבְתּוֹ, מוּכָח דְּאָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי: (ג) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) בְּשֵׁם רַשִׁ״י (שבת ג: ד״ה לאותה) וְרַ״ן (שבת ב: ד״ה לאותו) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נ״ב ח״ה), וְכֵן כָּתַב בִּמְאִירִי (שבת ג: ד״ה שכח): (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם (שבת פי״ג ה״כ), וְכֵן מוּכָח בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (שבת ד. ד״ה ושקלינן): (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ס) אַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א (שבת ג: ד״ה הא) וְרַ״ן (שבת א: ד״ה תניא): (ו) פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ג): (ז) **אֲבָל בָּזֶה לֵית בָּהּ חִיּוּב חַטָּאת, דְּהָא בָּעִינַן שֶׁיִּהְיֶה תְּחִלָּתוֹ וְסוֹפוֹ שְׁגָגָה, וְהָכָא עָשָׂה תְּחִלָּתוֹ בְּמֵזִיד** [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג)]: (ח) **וְכֵן כָּתַב בְּחַיֵּי אָדָם** (כלל נג סכ״ג), **וּמְסַיֵּם, דְּאִם הוּא סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, בְּמֵזִיד, קָנְסִינַן לֵיהּ:** (ט) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) וְחָמַד מֹשֶׁה וּבִגְדֵי יֶשַׁע (סק״ד) וְחַיֵּי אָדָם (שם), דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): (י) אֵלִיָּה רַבָּה (שם), דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם), וּמוֹכִיחַ מֵהָרַשְׁבָּ״א (עבוה״ק ג ו רט), וְכֵן מֵהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מִדְּכָתַב לְהַחֲזִירָהּ:

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (ס״ב) הביא כדעה הראשונה דמ״מ כיון דנתקיימה מחשבתו לפנותן מחצירו, אסור. **ב]** בשו״ע הרב (ס״א) סתם כדעה הראשונה (ועיי״ש בקו״א סק״א שביאר טעמו). **ג]** בשו״ע הרב (ס״א) פסק כהמג״א (שהובא בשעה״צ) דבמזיד לכרמלית אסור. **ד]** בשו״ע הרב (ס״ג) פסק דאף לחצר אחרת מותר כשהוציא לכרמלית. **ה]** בשו״ע הרב (סי׳ שמז ס״י) פסק דבזה כנגד זה מותר לכתחילה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah